

Udenrigsministeriet

Grund- og nærhedsnotat

Ekstern Investeringsplan (EIP) og Europæisk fond for Bæredygtig Udvikling (EFSD)

KOM(2016) 0581 final

KOM(2016) 0586 final

1. Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til en ekstern investeringsplan (EIP) og herunder forslag til forordning for etablering af en europæisk fond for bæredygtig udvikling (EFSD). Formålet er gennem støtte til private investeringer i Afrika og de sydlige og østlige nabolande at skabe jobs og vækst med henblik på at imødegå de grundlæggende årsager til migration. Den eksterne investeringsplan foreslås finansieret med et samlet EU-bidrag på EUR 3,35 mia. Det Europæiske Råd har opfordret til, der inden udgangen af året opnås enighed om Rådets holdning med henblik på hurtigt at opnå enighed med Europa-Parlamentet i første halvår 2017. Sagen ventes forelagt Folketingets Europaudvalg som led i forberedelsen af Rådsmødet (udenrigsanliggender – udvikling) den 28. november 2016.

2. Baggrund

Den 7. juni 2016 vedtog Kommissionen en meddelelse om oprettelsen af en ny ramme for partnerskaber med tredjelande som led i den europæiske dagsorden for migration. Som led heri efterlyste Kommissionen en langsigtet strategi for EU til at fremme målene for bæredygtig udvikling indenfor rammerne af 2030-dagsordenen og de 17 verdensmål, og således fortsætte med at imødegå de underliggende årsager til migration. Det Europæiske Råd (DER) opfordrede den 28. juni 2016 Kommissionen til at fremsætte et forslag til en ambitiøs plan for eksterne investeringer senest i september 2016.

3. Formål og indhold

Som led i Kommissionsformandens "State of the Union" tale og i opfølgning på DER-konklusionerne fra juni 2016 fremlagde Kommissionen den 14. september 2016 forslag til en ekstern investeringsplan (EIP), der gennem støtte til private investeringer i særligt Afrika og naboskabsområderne mod syd og øst har til formål at skabe jobs og bæredygtig vækst og derigennem imødegå de grundlæggende årsager til migration. Forslaget ledsagede Kommissionens forslag til midtvejsevaluering af EU's flerårige finansielle ramme.

Den eksterne investeringsplan består af tre søjler:

- 1) Forordningsforslag om en ny Europæisk Fond for Bæredygtig Udvikling (EFSD), der skal fungere som løftestang for mobilisering af private investeringer. Forslaget indebærer etableringen af en ny garantiordning, der kan absorbere eventuelle investeringstab og dermed gøre det mere attraktivt at levere især private investeringer rettet mod jobskabelse, bæredygtig vækst og udvikling i udviklingslande og skrøbelige lande og regioner. Parallelt med forslaget refokuseres den Afrikanske Investeringsfacilitet og Naboskabsinvesteringsfaciliteten – som administreres af Den Europæiske Investeringsbank - så de retter sig mere mod de grundlæggende årsager til migration.

- 2) Teknisk assistance til lokale myndigheder og partnere med henblik på at udvikle bæredygtige og finansielt attraktive projekter og koble disse med relevante investorer. Et centralt element under denne søjle vil være oprettelsen af en 'portal', der vil indeholde information og ydelser rettet mod potentielle investorer, herunder i forhold til investorernes adgang til og brug af EFSD.
- 3) Udviklingssamarbejde kombineret med politisk dialog med partnerlande med henblik på at forbedre investeringsklima, generelle reformer og regeringsførelse.

Den eksterne investeringsplan foreslås finansieret med 3,35 mia. euro via omprioriteringer fra EU's budget og den Europæiske Udviklingsfond. Af de 3,35 mia. euro vedrører de 2,6 mia. euro refokuseringen af de eksisterende instrumenter for blandet finansiering (såkaldt blending facility) og de 750 mio. euro etableringen af den nye garantiordning. Hertil kommer en eventualforpligtelse på 750 mio. euro, som imidlertid ikke opføres på budgettet (dette vil kun ske, såfremt midlerne der i første omgang hensættes på budgettet til den nye garantiordning - også 750 mio. euro - ikke skulle vise sig tilstrækkelige). I alt hæfter EU-budgettet gennem den eksterne investeringsfond således for op mod 4,1 mia. euro frem mod 2020. Kommissionen anslår, at der gennem yderligere gearing med private og offentlige investeringer kan mobiliseres investeringer for mindst 44 mia. euro. Derudover opfordrer Kommissionen medlemslandene til også at bidrage med bilateral finansiering til fonden. Såfremt medlemsstaterne matcher EU's samlede bidrag vil det ifølge Kommissionen kunne give en mobilisering på 88 mia. euro.

Det Europæiske Råd opfordrede på dets møde i oktober 2016 til, der inden udgangen af året opnås enighed om Rådets holdning til forslaget til ekstern investeringsplan med henblik på hurtigt at opnå enighed med Europa-Parlamentet i første halvår 2017. Rådet er på arbejdsgruppeniveau gået i gang med drøftelserne af forordningsforslaget, og det slovakiske formandskab giver udtryk for forhåbning om, at man kan nå til enighed om Rådets delvise generelle indstilling inden udgangen af året. Sagen ventes berørt under dagsordenspunktet om migration og udvikling på Rådsmødet (udenrigsanliggender - udvikling) den 28. november 2016.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF art. 294) medlovgiver på forordningsforslaget om etablering af en europæisk fond for bæredygtig udvikling. Der foreligger endnu ikke en udtalelse.

5. Nærhedsprincippet

For så vidt angår forordningsforslaget om etablering af en fond for bæredygtig udvikling vurderer Kommissionen, at nærhedsprincippet er overholdt, idet målene i forslaget ikke i tilstrækkelig grad vil kunne opfyldes af medlemsstaterne og derfor bedre gennemføres på EU-plan. Tiltag på EU-plan vil ifølge Kommissionen hjælpe med at mobilisere private investeringer fra hele EU og tredjelande, trække på de europæiske institutioners ekspertise og viden samt sikre størst mulig sammenhæng med EU's øvrige programmer og initiativer. Kommissionen vurderer, at det vil kunne give en bedre multiplikatoreffekt og bedre resultater, end det ville være muligt med et investeringsprogram, der tilrettelægges af en enkelt medlemsstat eller en

gruppe af medlemsstater. Regeringen er på den baggrund enig i, at nærhedsprincippet er opfyldt.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget forventes at få positive udviklings-, migrations- og klimamæssige konsekvenser i form af øgede investeringer i Afrika og nabolandene mod syd og øst med det formål at skabe jobs og bæredygtig vækst og derigennem bidrage til at imødegå de grundlæggende årsager til migration og indfri 2030-dagsordenen og de 17 verdensmål.

For så vidt angår de finansielle og budgetmæssige konsekvenser foreslår Kommissionen, at forslaget finansieres med i alt 3,35 mia. euro fra EU-budgettet samt den Europæiske Udviklingsfond, svarende til en dansk finansieringsandel på ca. 500 mio. kr. Af de 3,35 mia. euro, udgøres de 3,1 mia. euro af refokusering af eksisterende midler, som allerede er afsat til udvikling i Afrika og EU's nabolande, mens marginen til uforudsete udgifter aktiveres for at finansiere de resterende 250 mio. euro. Den danske finansieringsandel af sidstnævnte svarer til ca. 37 mio. kr. Herudover hæfter garantifonden for op til yderligere 750 mio. euro. Kommissionen foreslår endvidere, at der kan ske national medfinansiering af den eksterne investeringsplan på frivillig basis. Et evt. frivilligt dansk bilateralt bidrag vurderes at kunne opgøres som udviklingsbistand og dermed finansieres inden for bistandsrammen.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne har i de foreløbige drøftelser generelt været positive overfor formålet om at mobilisere private investeringer til at fremme vækst og jobskabelse med et migrationssigte. Især fire temaer har stået centralt i de foreløbige drøftelser: i) Medlemslandenes indflydelse på beslutningsprocesserne, herunder deltagelse i og balancerne mellem den foreslåede strategiske bestyrelse og de to operationelle bestyrelser, ii) Balancen mellem europæiske og ikke-europæiske finansielle institutioners adgang til fonden, iii) fondens geografiske fokus, herunder balancen mellem udviklingsfokus og migrationsfokus, iv) involvering af den Europæiske Investeringsbank (EIB).

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter forslaget om en ekstern investeringsplan og herunder etableringen af en ny fond for bæredygtig udvikling med særligt fokus på at bidrage til jobs og vækst og derigennem imødegå grundlæggende årsager til migration. Offentlige-private partnerskaber kan fremme mobiliseringen af tiltrængt kapital, teknologi og viden til gennemførelse af relevante og bæredygtige investeringer i udviklingslande. Dette gøres ved, at de offentlige partnere afdækker noget af risikoen for de private investorer. Det er vigtigt, at partnerskaberne, skaber signifikant finansiell og udviklingsmæssig additionalitet – dvs. sikrer investeringer og udviklingsresultater,

som ellers ikke ville finde sted. Regeringen arbejder for, at de afsatte midler i videst muligt omfang skal kunne opgøres som udviklingsbistand i henhold til DAC-reglerne, og at den nye fond skal komplementere eksisterende migrationsinitiativer samt finansielle institutioner. Det er i den forbindelse vigtigt, at den nye fond drager fordel af den Europæiske Investeringsbanks erfaringer og ekspertise.

Regeringen støtter, at planens geografiske fokusområde i tråd med migrationsaspektet først og fremmest er på Afrika og Europas nærområder mod syd og øst, men finder også, at der bør være mulighed for at andre, relevante lande kan indgå. Regeringen støtter desuden, at der også er adgang for ikke-europæiske finansielle institutioner for at sikre effektivitet og fleksibilitet i forhold til samarbejdspartnere. For så vidt angår finansieringen er regeringen enig i, at den eksterne finansieringsplan og fonden skal finansieres via omprioriteringer indenfor EU-budgettet og den Europæiske Udviklingsfond, og at eventuelle bidrag fra medlemslandenes side skal være frivillige.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.